

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 274. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358351472/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

ved enhver Lejlighed, hvor det gjaldt, paa den mest forbausende Maade Mod og Kraft, og dette (Forholdet til Modet og Kraften) var ogsaa det høje Synspunkt, ud fra hvilket hun dømte om Menneskers Værd.»

Der er mere Ros end Malerkunst i dette Portræt. Sainte-Beuve vilde have grebet det anderledes an. Men Originalen til dette Billede er den Kvinde, der efter Udgivelsen af hendes Brevsamling med Titel *Caroline* næsten som en Dronning kun gaar under dette sit Fornavn, og som man lettest kalder saaledes, fordi hun har havt saa mange Efternavne, at man ikke ret véd, hvorledes man skal betegne hende. Hun var Datter af den bekendte tyske Filolog Michaelis, blev først gift med en Dr. med. Böhmer, efter hans Død med A. W. Schlegel og endelig tilsidst med Schelling. Hun staar ved sine to sidste Forbindelser i Midtpunktet af den hele romantiske Kres, der let ordner sig om hende. Hun var dens egenlige Muse. Calderons og Ariosto's udmærkede Oversætter Gries kalder hende den aandrige Kvinde, han har kendt, Steffens og Wilhelm v. Humboldt bruger lignende Betegnelser. Om flere af sine Afhandlinger skriver A. W. Schlegel, at de tildels skriver sig fra en aandfuld Dames Haand, der besad alle Talenter til at glimre som Skribentinde, men hvis Ærgerrighed ikke var rettet derpaa. Schelling skriver ved hendes Død: »Havde hun end ikke været det for mig, som hun var, saa maatte jeg dog som Menneske begræde hende, sørge over at dette Mesterværk af Aand ikke mere er til, denne sjældne Kvinde med mandig Sjælsstyrke, med det skarpeste Vid, forenet med det blødeste, æmmeeste, elskovsfuldeste Hjerte. Noget saadant kommer ikke igen.» — Hendes Portræt er vidunderligt: indtagende, fint, skalkagtigt og dog smeltende. Hun er ganske i Leonardos Stil. Dorothea er langt mere af ét Stykke.

Caroline var født 1763 og var 21 Aar gammel, da hun første Gang blev gift. A. W. Schlegel lærte hende at kende under sin Studietid i Göttingen, og blev forelsket i hende; hun afslog at ægte ham. Forbindelsen blev snart afbrudt, men fortsat gennem Brevveksling, da A. W. Schlegel 1791 overtog en Huslærerplads i Amsterdam, hvor adskillige galante Forbindelser, deriblandt én alvorligere Kærlighedshistorie bragte Forholdet til Caroline til at træde i Skygge for ham. Imidlertid havde denne indviklet sig i et Net af de besynderligste Forhold. 1792 havde hun begivet sig til Mainz og levede i Georg Försters Hus. Da denne

beundringsværdige og geniale, men altfor sangvinske Mand, Humboldts Lærer, lige udmærket som Naturforsker og Skribent, indlod sig paa revolutionære Foretagender og søgte at udbrede den franske Frihed i Rhinegæene, delte Caroline med Iver hans Sympatier og Bestræbelser og indlod sig med de republikanske Klubmedlemmer i Mainz. Hun mistænkte tilmed særligt, om end med Urette, for igennem sin Svoger, Custines Sekretær, at have staaet i Forbindelse med Fjenden. Da Mainz tilbageerobredes af de tyske Tropper, blev hun arresteret og tilbragte flere Maaneder i et barbarisk Fængsel, delende Stue med syv andre. Fra sit Fængsel skrev hun til Schlegel om Bistand.

Hendes Stilling var endnu værre og vanskeligere end den syntes. I Mainz havde hun i Fortvivelse over, at hendes hedeste Ønsker var slaaede fejl (hun havde haabet, at den mandige og energiske Tatter skulde tilbyde hende sin Haand) kastet sig hen til en tilfældig Tilbeder, en Franskmand, og Følgerne af denne Forbindelse vilde uundgaaeligt beskæmme hende for bestandigt, ifald hun ikke i rette Tid befriedes fra Fængslet. Ved Wilhelms Forbindelser og hendes egen Broders Iver lykkedes det at faa en Løsladelsesordre udstedt, og med en vis rolig Ridderlighed, stillede Wilhelm nu den af Alle forladte Caroline under sin yngre Broder Friedrichs Beskyttelse. Det var under disse saa lidet fordelagtige Omstændigheder, at Friedrich lærte hende at kende. Han var ikke forudindtaget for hende, han var ikke langt fra at føle Ringeagt. Og under saadanne Forhold er det, at han skriver: »Denne Enfold og denne formeligt guddommelige Sans for Sandhed havde jeg aldeles ikke ventet . . . Hun gjorde et meget levende Indtryk paa mig; jeg ønskede heftigt at turde stræbe efter Fortrolighed og Venskab fra hendes Side, men da hun syntes at ytre nogen Deltagelse, saa jeg meget bestemt, at det blotte Forsøg vilde føre til de heftigste Kampe, og at et Venskab, dersom det var muligt mellem os, kun kunde være den siddige Frugt af mange urigtige Bestræbelser . . . ethvert egennyttigt Ønske blev da opgivet. Jeg stillede mig i det simpleste, enfoldigste Forhold til hende, en Søns Ærefrygt, en Broders Aabenhed, et Barns Ligefremhed, en Fremmeds Fordringsløshed.»^{*)}

1796 giftede A. W. Schlegel sig saa med sin stærkt kompromitterede Veninde. Hendes Kres dannedes af alle Samtidens

^{*)} *Caroline* I. 347, 348.